

Protokoll fört vid pleniföredragning

Lagberedningen

Lag 2

Närvarande

VT - HJ - TE - AH-J - AH - FK - AR - CW

Frånvarande

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd

Veronica Thörnroos

Föredragande

Minister

Fredrik Karlström

Protokollförare

Lagberedare

Olle Ekström

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 6

Föredragande ministers förslag till landskapsförordning om ändring av landskapsförordningen om ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion och ersättning till områden med naturliga begränsningar.

ÅLR 2020/2474

Landskapsregeringen beslöt att förordningen ska träda i kraft den 1 juni 2020 samt att den ska utfärdas och publiceras i ÅFS.

Bilaga: förordningen

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2020

Nr35

Nr 35

LANDSKAPSFÖRORDNING om ändring av landskapsförordningen om ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion och ersättning till områden med naturliga begränsningar

Utfärdad i Mariehamn den 26 mars 2020

Med stöd av 3, 8, 9 och 12 §§ landskapslagen (2016:29) om finansiering av landsbygdsnäringar **ändras** 8 § 2 mom., 13 § 3 mom., 17 § 2 mom., 18 §, 24 § 2 mom., 25 § 1 mom., 27 § 3 mom., 33 § 3 och 4 mom., 37 § 11 mom., 38 § 3 mom., 39 § 9 mom., 40 § 2 mom., 43 § 1, 3 och 4 mom., 48 § 3 mom., 53 § 3 mom., 55 § 2 mom., 56 § 2 mom., 60 § 1 mom., 62 § 2 mom. landskapsförordningen (2016:42) om ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion och ersättning till områden med naturliga begränsningar, varav 43 § 1 och 3 mom., 55 § 2 mom. och 60 § 1 mom. sådana de lyder i landskapsförordningen 2017/18, som följer¹:

8 §

Åtagande

Ett åtagande som avses i 1 mom. ingås för fem år, varefter de kan förlängas med ett år i taget. Direkt efter den inledande perioden om fem år kan ett nytt åtagande ingås för ett år, varefter det kan förlängas med ett år i taget.

13 §

Gårdstyp

Under åtagandeperioden kan gårdstypen inte ändra utom av orsaker som avses i artikel 2.2 i den horisontella förordningen. Om villkoren för en husdjursgård inte längre uppfylls ska stödmottagaren betala tillbaka den del av ersättningen som har beviljats som en förhöjning för en husdjursgård. Gårdstypen kan ändras från husdjursgård till växtodlingsgård om stödmottagaren ingår ett ettårigt åtagande direkt efter den inledande åtagandeperioden om fem år. Stödmottagaren kan inte ändra gårdstypen från växtodlingsgård till husdjursgård genom att ingå ett nytt ettårigt åtagande direkt efter den inledande åtagandeperioden om fem år.

17 §

Markkartering

På ett skifte som enligt 5 mom. ska vara markkarterad ska markkarteringen utföras minst vart femte år fränsett vid linjeprovtagning, där prov ska tas vart tredje år. Har sökanden högst fem år gamla resultat från en markkartering som har utförts före den inledande åtagandeperioden om fem år inleds får dessa användas förutsatt att resultaten uppfyller villkoren i 4 mom. Skiften som saknar ett gällande markkarteringsresultat som uppfyller villkoren i 4 mom. när den inledande åtagandeperioden om fem år inleds ska markkarteras under det första åtagandeåret och stödmottagaren ska ha tillgång till resultaten av markkarteringen före följande odlingsår. Ingår stödmottagaren ett nytt ettårigt åtagande direkt efter den inledande perioden om fem år ska den åkermark som omfattades av åtagandet under den inledande perioden ha ett gällande markkarteringsresultat när odlingsår inleds. En ny markkartering ska utföras när det har gått fem år sedan den föregående provtagningen, eller tre år vid linjeprovtagning och stödmottagaren ska ha tillgång till resultaten av den nya markkarteringen före följande odlingsår. Åkermark som finns på gårdsbruksenheten

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013, EUT L 347, 20.12.2013, s. 487.
Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 807/2014, EUT L 227, 31.7.2014, s. 1.

och som inte odlas och åkermark som stödmottagaren får i sin besittning under åtagandeperioden ska markkarteras under den växtperiod då odlingen inleds. Stödmottagaren ska ha tillgång till resultaten av markkarteringen före följande odlingssäsong. När det gäller åkermark som stödmottagaren får i sin besittning under åtagandeperioden får även en gällande markkartering som gjorts av den tidigare innehavaren användas, om en sådan finns att tillgå.

18 §

Kvalitetstest av åkerjord

Stödmottagaren ska före slutet av det tredje åtagandeåret göra ett kvalitetstest av åkerjorden. Testet görs genom att en av Ålands landskapsregering godkänd utvärderingsblankett för kvalitetstest för åkerjord fylls i för varje basskifte som ingår i åtagandet. Kvalitetstestet ska göras för alla basskiften som är större än 0,5 hektar. Är samtliga basskiften på gårdsbruksenheten mindre än så ska stödmottagaren göra kvalitetstestet för ett basskifte som stödmottagaren väljer. En stödmottagare som ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8§ 2 mom. behöver inte göra kvalitetstestet på nytt.

24 §

Organiska gödselmedel

Vid gödslingen ska näringsämnen i stallgödsel från husdjur beaktas på basen av den stallgödselanalys som avses i 1 mom. Ett analysresultat får inte vara äldre än fem år. Finns inget gällande analysresultat ska en analys göras under det första åtagandeåret och de tabellvärden som avses i bilaga 5 ska användas vid uträkningen av den mängd kväve och fosfor som avses i 21§. En stödmottagare som ingår ett nytt ettårigt åtagande direkt efter det inledande åtagandet om fem år ska ha ett gällande analysresultat och uträkningen av den mängd kväve och fosfor som avses i 21§ ska ske utgående från det.

25 §

Fosforutjämning

I fråga om mängden fosfor får fosforutjämning tillämpas. Vid fosforgödsling kan en högst fem år lång utjämningsperiod tillämpas. Fosforutjämningsperioden ska inledas när den tillåtna årliga fosfornivån överskrids. Utjämningsperioden kan inledas också när den tillåtna årliga mängden fosfor underskrids. Har fosforutjämning tillämpats vid fosforgödsling under den inledande åtagandeperioden om fem år och utjämningsperioden för ett skifte pågår när ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8§ 2 mom. ingås ska överskridningar av fosforgödslingen som skett under den inledande åtagandeperioden beaktas vid gödslingen. Också underskridningar av fosforgödslingen får beaktas, om stödmottagaren så önskar. Pågår en fosforutjämning på ett skifte när ett nytt ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ingås, får en ny fosforutjämningsperiod inledas på skiftet först efter den föregående fosforutjämningsperiodens utgång. Tidpunkten för utjämningsperiodens början och slut ska anges i de skiftesspecifika anteckningarna.

27 §

Val av frivilliga komplement

De frivilliga komplementen ska väljas samtidigt då den inledande åtagandeperioden om fem år om balanserad användning av näringsämnen ingås och villkoren ska uppfyllas under hela åtagandeperioden. De frivilliga komplement som ingått i åtagandet under den inledande perioden om fem år kan dock frånträdas i samband med att åtagandet förlängs, utan att ersättning som erhållits under den inledande åtagandeperioden återkrävs. Nya frivilliga komplement kan inte väljas i samband med att ett åtagande förlängs. I samband med att ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8§ 2 mom. ingås kan stödmottagaren till sitt åtagande välja endast sådana frivilliga komplement som har ingått i det inledande åtagandet om fem år. En stödmottagare som har bytt gårdstypen från husdjursgård till växtodlingsgård kan dock inte längre välja ett sådant frivilligt komplement som avses i 27§ 1 mom. 2 punkten till sitt åtagande. Alla odlingsåtgärder som genomförs inom ramen för de frivilliga komplementen ska dokumenteras i de skiftesvisa anteckningarna som avses i 19 §.

33 §

Odling av markförbättrande växter

Som sanerings- och markluckrande växt ska användas oljerättika, vitsenap, tagetes eller en blandning av dessa. Saneringsväxten ska sås på våren och den får vändas in i jorden två månader efter sådd. Samma

jordbruksskifte får vara besätt med saneringsgröda högst tre år i rad. Förlänger stödmottagaren sitt åtagande eller ingår stödmottagaren ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ska åren under den inledande perioden om fem år tas i beaktande.

Grüngödslingsvallarna ska ingå i gårdens normala växtföljd och användas som gödselmedel för den efterföljande odlingsväxten. Under åtagandeperioden får grüngödslingsvall odlas på samma skifte under högst två år i följd. Väljer stödmottagaren att förlänga sitt åtagande efter den inledande perioden om fem år eller ingår stödmottagaren ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ska åren under den inledande perioden om fem år tas i beaktande. Från grüngödslingsvallarna får högst en skörd bärgas per år. Skörden ska bärgas före 30 juni och efter detta datum får djur inte beta på grüngödslingsvallen. Grüngödslingsvallen får inte placeras före eller efter en sanerings- och markluckrande växt som avses i 3 mom., vall, tillfälligt icke odlad åker, icke odlad åker som sköts eller icke odlad åker. Växtbeståndet på grüngödslingsvallar ska anläggas antingen i början av växtperioden eller året innan tillsammans med skyddssäd eller en annan skyddsgröda. Grüngödslingsvallar ska anläggas genom sådd av frön av vall- eller gräsväxter och kvävefixerande växter. Av vikten på det frö som används för anläggande av grüngödslingsvall ska minst 20 procent bestå av frön av kvävefixerande växter. Grüngödslingsvallen får avslutas innan höstsäd sås. Sås följande odlingsväxt på våren får grüngödslingsvallen avslutas med kemiska preparat tidigast den 1 september och bearbetas tidigast den 1 oktober.

37 §

Skötsel av naturbeten med höga naturvärden

Åtagandet ska omfatta en på förhand definierad betesareal men arealen som insatsen genomförs på kan variera från år till år. Ersättning beviljas dock endast för sådana beten som under stödåret har betats i enlighet med stöd villkoren. Minst hälften av arealen som omfattas av åtagandet måste betas årligen. Ett enskilt bete kan under den inledande åtagandeperioden om fem år lämnas obetat endast under en betesperiod. Har ett enskilt bete under den inledande perioden om fem år lämnats obetat under ett år och stödmottagaren förlänger sitt åtagande enligt 43 § 3 mom. eller ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. kan betet lämnas obetat sammanlagt under två år. Ett bete som betats under samtliga fem år kan efter den inledande perioden om fem år lämnas obetat under ett år.

38 §

Riktade insatser på naturbeten

För varje enskilt bete som ingår i stödmottagarens åtagande ska en individuell skötselplan göras av jordbrukaren och en av landskapsregeringen godkänd rådgivare i samarbete. Förlänger stödmottagaren sitt åtagande efter den inledande perioden om fem år eller ingår stödmottagaren ett sådant nytt ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ska planen uppdateras. I skötselplanen ska de åtgärder som stödmottagaren måste genomföra under åtagandeperioden definieras. Skötselåtgärderna ska minst omfatta betning men vid behov ska även slåtter och röjning av mindre buskage och enskilda träd utföras.

39 §

Skötsel av kulturmark

Åtagandet ska omfatta en på förhand definierad betesareal men arealen som insatsen genomförs på kan variera från år till år. Ersättning beviljas dock endast för de beten som under stödåret har betats i enlighet med stöd villkoren. Minst hälften av arealen som omfattas av åtagandet måste betas årligen. Ett enskilt bete kan under den inledande åtagandeperioden om fem år lämnas obetat endast under en betesperiod. Har ett enskilt bete under den inledande perioden om fem år lämnats obetat under ett år och stödmottagaren förlänger sitt åtagande enligt 43 § 3 mom. eller ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. kan betet lämnas obetat sammanlagt under två år. Ett bete som betats under samtliga fem år kan efter den inledande perioden om fem år lämnas obetat under ett år.

40 §

Uppfödning av ursprungsraser

Åtagandet kan omfatta får av finsk lantras och ålandsfår. Djuren ska vara renrasiga, vara minst ett år gamla och ingå i gårdsbruksenhetens jordbruksverksamhet. Tackorna ska betäckas årligen och för betäckningen får

endast baggar av samma ras användas. En tacka ska producera en avkomma åtminstone tre gånger under den inledande åtagandeperioden om fem år. Förlänger stödmottagaren sitt åtagande enligt 43 § 4 mom. eller ingår stödmottagaren ett nytt ettårigt åtagande enligt 8 § 2 mom. ska en tacka producera en avkomma sammanlagt minst fyra gånger.

43 §

Ökning och minskning av åtagandets areal eller antal djur

Den areal som omfattas av ett åtagande som avses i 8 § 1 punkten kan utvidgas i enlighet med artikel 15 i genomförandeförordningen till att omfatta den areal som gårdsbruksenheten utökats med och förutsatt att minst tre år återstår av åtagandet och att den tillagda arealen inte överstiger 5 hektar eller 10 procent av gårdsbruksenhetens tidigare areal. En stödmottagare som under den inledande perioden om fem år har erhållit mark som det inte har varit möjligt att foga till åtagandet kan direkt efter den inledande perioden om fem år ingå ett nytt ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. som också omfattar den mark som stått utanför det inledande åtagandet om fem år. De ettåriga åtaganden som avses i 8 § 2 mom. kan inte utvidgas på ovan nämnt sätt under åtagandeperioden. Har arealen som gårdsbruksenheten utökas med ingått i ett motsvarande åtagande hos en annan stödmottagare eller i ett åtagande om ekologisk produktion kan denna areal bifogas till det befintliga åtagandet oberoende av den utökade arealens storlek och längden på den återstående åtagandeperioden. I övriga fall kan det ursprungliga åtagandet ersättas med ett nytt åtagande förutsatt att det nya åtagandet omfattar hela den areal som ingick i det ursprungliga åtagandet och att dess villkor inte är mindre förpliktande.

Den areal som omfattas av ett åtagande som avses i 8 § 1 mom. 2–6 punkterna kan inte öka under åtagandeperioden utom vid överföring av mark eller djur som avses i 44 § 2 mom. Åtagandets areal kan minska på det sätt som beskrivs i 2 mom. och i 44 § 1 mom. En stödmottagare som har ett sådant åtagande som avses i 8 § 1 mom. 2, 3 och 6 punkten kan direkt efter den inledande perioden om fem år ingå ett nytt ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. med en areal som är upp till 50 procent mindre än arealen under den inledande perioden om fem år, om stödmottagaren på sin gårdsbruksenhet har börjat avveckla sin husdjursproduktion och inte längre har det antal djur som behövs för att den areal som ingår i det inledande åtagandet om fem år ska kunna betas med ett tillräckligt betestryck.

Antalet djur som omfattas av ett åtagande som avses i 8 § 1 mom. 7 punkten kan öka under åtagandeperiodens tre första år i den inledande perioden om fem år eller vid överföring av djur som avses i 44 § 2 mom. Antalet djur som åtagandet omfattar får minska under avtalsperioden bara av vissa orsaker som avses i artikel 2.2 i den horisontella förordningen. Efter den inledande perioden om fem år kan stödmottagaren ingå ett nytt ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. med ett antal djur som är upp till 50 procent mindre än antalet under den inledande perioden om fem år.

48 §

Åtagande

Ett åtagande om övergång till ekologisk produktion omfattar två år. Direkt efter det ska stödmottagaren ingå ett åtagande om bibehållande av ekologisk produktion som omfattar minst tre år. Åtagandeperioden för nya åtaganden om bibehållande av ekologisk produktion som inte följer direkt efter en inledande övergångsperiod är fem år. Efter det kan åtagandet förlängas med ett år i taget till slutet av programperioden. Direkt efter den inledande perioden om fem år kan ett nytt åtagande om bibehållande av ekologisk produktion ingås för ett år, varefter det kan förlängas med ett år i taget.

53 §

Stödberättigad areal

Ersättning för ekologisk växtproduktion kan beviljas för grüngödslingsvall. Grüngödslingsvallarna ska ingå i gårdens normala växtföljd och användas som gödselmedel för den efterföljande odlingsväxten. Under åtagandeperioden får grüngödslingsvall odlas på samma skifte under högst två år. Väljer stödmottagaren att förlänga avtalet i enlighet med 48 § 3 mom. kan grüngödslingsvall odlas på skiftet under högst tre år men dock under högst två år i följd. En stödmottagare som ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 48 § 3 mom. ska ta åren under den inledande perioden i beaktande. Från grüngödslingsvallarna får högst en skörd bärgas per år. Denna skörd ska bärgas före den 30 juni och efter detta datum får djur inte beta på grüngödslingsvallen. Från grüngödslingsvallen kan vallutsäde tröskas även efter den 30 juni. Grüngödslingsvallen får inte placeras före eller efter en sanerings- och markluckrande växt som avses i 33 § 3 mom., vall, tillfälligt icke odlad åker, icke

odlad åker som sköts eller icke odlad åker. Växtbeståndet på grüngödslingsvallar ska anläggas antingen i början av växtperioden eller året innan tillsammans med skyddssäd eller en annan skyddsgröda. Grüngödslingsvallar ska anläggas genom sådd av frön av vall- eller gräsväxter och kvävefixerande växter. Av vikten på det frö som används för anläggande av grüngödslingsvall ska minst 20 procent bestå av frön av kvävefixerande växter. När en grüngödslingsvall anläggs får högst 60 kg kväve per hektar tillföras på mullfattiga och mullhaltiga jordar, på mullrika jordar och på mycket mullrika jordar och högst 50 kg kväve per hektar tillföras på organogena jordar. Vid anläggning får fosfor tillföras högst 20 kg per hektar i bördighetsklassen dålig, högst 16 kg per hektar i bördighetsklassen rätt dålig, högst 12 kg per hektar i bördighetsklassen försvarlig och högst 7 kg per hektar i bördighetsklassen tillfredsställande. I bördighetsklasserna god, hög och betänkligt hög får ingen fosfor tillföras. Grüngödslingsvallen får avslutas tidigast den 15 juli om höstsäd sås. Om följande odlingsväxt sås på våren får grüngödslingsvallen avslutas tidigast den 1 oktober.

55 §

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren, eller annan person som svarar för gårdsbruksenhetens skötsel, ska under den inledande åtagandeperioden om fem år delta i kurser i ekologiska produktionsmetoder som sammanlagt ska omfatta minst fyra dagar. En stödmottagare som har ett åtagande om övergång till ekologisk produktion och direkt därefter ett åtagande om bibehållande av ekologisk produktion ska delta i kurser som sammanlagt omfattar minst fyra dagar. Har en stödmottagare inte tidigare bedrivit ekologisk produktion på sin gårdsbruksenhet ska minst två av dessa kursdagar genomgås under de två första åtagandeåren. Är det fråga om jordbruk som bedrivs av en sammanslutning ska den som ansvarar för gårdsbruksenhetens skötsel delta i kurserna. En stödmottagare som ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 48 § 3 mom. och som under den inledande åtagandeperioden om fem år har deltagit i samtliga ovannämnda kursdagar behöver inte delta i flera kursdagar under den ettåriga åtagandeperioden.

56§

Val av frivilliga komplement som tillhör miljöersättningen

De frivilliga komplementen ska väljas samtidigt då åtagandet om övergång till ekologisk produktion eller åtagandet om ekologisk produktion i produktionsskede ingås och villkoren ska uppfyllas under hela åtagandeperioden. Ett frivilligt komplement kan dock frånträdas i samband med en förlängning av åtagandet som avses i 48 § 3 mom. utan att ersättning som erhållits under åtagandeperioden återkrävs. Nya frivilliga komplement kan inte väljas i samband med att ett åtagande förlängs. I samband med att ett sådant ettårigt åtagande som avses i 48§ 3 mom. ingås kan stödmottagaren till sitt åtagande välja endast sådana frivilliga komplement som har ingått i det inledande åtagandet om fem år. Har det i ett åtagande om övergång till ekologisk produktion ingått ett frivilligt komplement som avses i 1 mom. ska det frivilliga komplementet följa med till det åtagande om bibehållande av ekologisk produktion som stödmottagaren ska ingå direkt efter den inledande övergångsperioden. Har det i ett åtagande om övergång till ekologisk produktion inte ingått ett frivilligt komplement som avses i 1 mom. under den inledande övergångsperioden kan ett frivilligt komplement inte väljas när det åtagande om ekologisk produktion i produktionsskede som ska följa direkt efter den inledande övergångsperioden ingås.

60 §

Utökning och minskning av åtagandets areal

Ett åtagande som avses i 48 § kan inte ökas under åtagandeperioden utom vid överföring av mark eller djur som avses i 61 § 2 mom. En stödmottagare som under den inledande perioden om fem år har erhållit mark som det inte har varit möjligt att foga till åtagandet kan direkt efter den inledande perioden om fem år ingå ett nytt ettårigt åtagande som avses i 48 § 3 mom. som också omfattar den mark som stått utanför det inledande åtagandet om fem år.

62 §

Åtaganden som upphör att gälla

En stödmottagare kan frånträda ett åtagande under pågående giltighetsperiod utan att ersättning som utbetalts tidigare under åtagandeperioden återkrävs i situationer som avses i artikel 2.2 i den horisontella förordningen. Omfattar åtagandet både växtodling och husdjursproduktion kan åtagandet i samband med en förlängning av åtagandet som avses i 8 § 2 mom. avslutas till den del som gäller husdjursproduktionen utan att

ersättning som erhållits under åtagandeperioden återkrävs, om stödmottagaren upphör med
husdjursproduktionen.

Denna förordning träder i kraft den juni 2020.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Mariehamn den 26 mars 2020

VERONICA THÖRNROOS
lantråd

Fredrik Karlström
föredragande minister